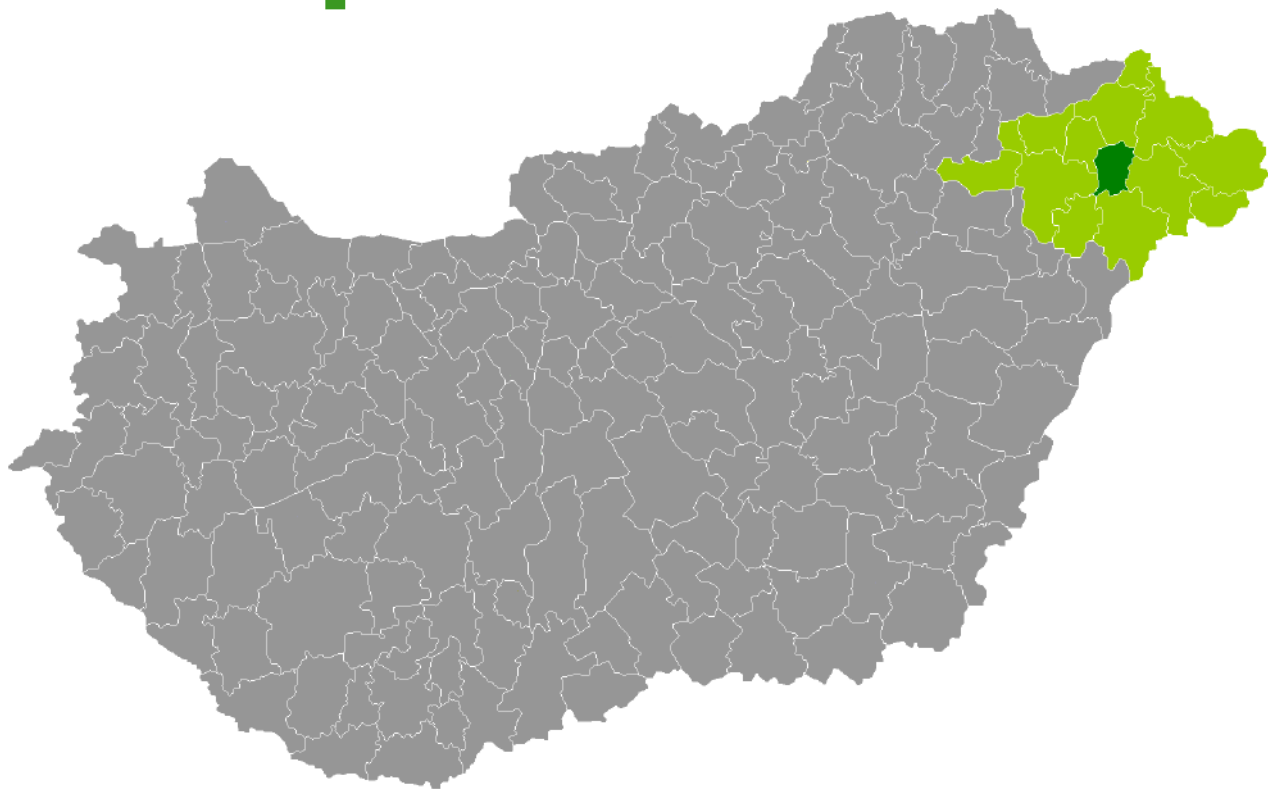

AlapVető

Különszám

2019. nyár

Végtelen lehetőség

A Baptista Szeretetszolgálat kísérleti programja
a Baktalórántházai járásban

A Baptista Szeretetszolgálat hosszú távra kívánja a szolgáltatásait kialakítani, hiszen egy járás komplex társadalmi, gazdasági, kulturális felemelkedése hosszú, legalább 10-15 éves távlatban megadható folyamat eredménye lehet csupán.

A program a Baktalórántházai járás társadalmi, közösségi, szociális felemelkedését, fejlesztését szolgálja. Célunk, hogy az itt élőkkel, helyi szakemberekkel, szolgáltatókkal összefogva segítsük a járás fejlődését, a közösségek erősödését, valamint a helyi erőforrások fejlesztését. Ebben a Szeretetszolgálat többek között kiterjedt hálózatát, segítő tevékenységét, munkatársai tudását és tapasztalatát is elérhetővé kívánja tenni.

A tevékenységeink és helyszíneink meghatározását jelentősen befolyásolja gyakorlatilag már a kezdetek óta az, hogy a járás települései sikeresen és nagy számban pályáznak uniós és egyéb fejlesztési programokra. A helyi vezetők sok reményt fűztek az uniós források által keltett változásokhoz, azonban azoknak sem kerete, sem feltételrendszere nem tette lehetővé a rendkívül nehezen változó, több évtized alatt felhalmozódott problémáknak az azonnali kezelését. Számos helyen találkozhatunk eme kísérletek félbemaradt torzóival, felújított, de kiüresedett közösségi házakkal, félbemaradt lakásfelújításokkal, új, ráadásul piacképes szakmát tanult, továbbra is munkanélküli emberekkel. Mindez azt is jelenti, hogy – bár infrastrukturálisan a járás egészen jó kapacitásokkal rendelkezik és megfelelő körülményeket tud teremteni – súlyos szakemberhiány mutatkozik, mely alapjaiban lehetetleníti el ezen szolgáltatások, intézmények céljainak elérését.

A közfoglalkoztatási mutató 15,69%, az egyik legmagasabb az országban, országos átlag majd háromszorosa. Ezen belül kiemelkedően magas a 18 év alatti közfoglalkoztatottak száma (1,8% az országos átlag 1,3%-hoz képest), és nőtt az elmúlt években. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül kiugróan magas volt 2011-ben az országos átlaghoz képest (20,89% szemben a 10,47%-kal).

A járás erősen csökkenő népességgel rendelkezik, amely inkább az elvándorlás, mint az elöregedés következménye. A kétszülős, több gyermeket nevelő családok a gyakoribbak, a csonka családok és az ebből adódó nehézségek kisebb mértékben vannak jelen. Az itt élők jövedelme országosan a legalacsonyabbak közé tartozik, igen kevés a vállalkozás, és ennek kapcsán a munkahely is. A járásban a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya hozzávetőlegesen 15%-kal magasabb az országos átlagnál.

A projekt kezdete óta igyekeztünk a járás összes településéről képet alkotni. Bár a szociális, gazdasági nehézségek az egész térséget érintik, azonban a települések között is nagy különbségek mutatkoznak. Mivel korlátosak az erőforrásaink, ezért szükségünk volt azon településekre, vagy településrészekre lehatárolására, ahol a program szolgáltatásainak intenzitása erősebb. Ehhez alapul vettük a helyszínen szerzett tapasztalatainkat. Kiemelt jelentőséget kaptak azok a települések, melyeken szegregátumok vannak. Végül összesen 5 településre fókuszáltunk leginkább: Magy, Rohod (itt működnek a Jelenlét Pontjaink) Ramocsaháza, Ofehértó-Ligettanya, Besenyőd.

A szociális diagnózis készítése során minden településen készítettünk interjúkat, de különösen a szegregátumokban élőknél, így végigjártuk Nagy Kauzsai-tanyát, Ófehértó-Ligettanyát, Ramocsaháza két szegregátumát, valamint Baktalórántháza elszegényedett részeit. A diagnózis felvétele során körülbelül 600 főt értünk el. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy majdnem minden itt élő családhoz eljutottunk, betekintést nyertünk a mindennapi életvitelükbe és többszöri találkozásunk során elkezdődött a munkánkhoz a későbbiekben szükséges bizalmi kapcsolat kialakítása.

Ahogy a helyiek őszintébbek lettek velünk, egyre jobban beleláthattunk olyan helyzetekbe is, melyek korábban rejtve, eltitkolva maradtak. Megdöbbenve tapasztaltuk, hogy bár a járásban nagyon sok program fut, mégis milyen mély szegénységben élnek az itt élő emberek és sajnos a legsúlyosabb szociális problémák, mint az éhezés, a fiatalkorúak prostitúciója, az alkoholnál is olcsóbb dizájner drogok használata vagy az uzsora is jelen van a szegregátumokban. A házak és utcák elhanyagoltak, szemetesek, megjelentek a rágcsálók (egerek, patkányok) is. Sok házban nincs víz (van, ahol az utcában sincs), villany, a fűtés a célnak nem megfelelő, veszélyes kályhákban történik, és sok helyen elhanyagolt kerti budi jelenti az illemhelyet. Az ilyen környezet emberre gyakorolt hatásáról számos szakmai tapasztalattal rendelkezünk, ezért olyan tevékenységeket és szolgáltatásokat kell kialakítanunk és működtetnünk, melyek hozzájárulnak ezek visszaszorításához.

Míg országosan 2016-ban az óvodások 13,78 %-a volt hátrányos helyzetű, addig a Baktalórántházai óvodákba járók 45,18%-a. Az általános iskolákba járók esetén ugyanez 15,79% ill. 53,26% volt.

Magyon és Rohodon a már megvásárolt és felújított Jelenlét pontokon 2019 márciusától elindultak azok a szolgáltatások, melyek a jelenlét programok alapszolgáltatásai.

A hétköznapokon és hétvégén is nyitva tartó házakban lehetőség van mosásra, tisztálkodásra, a gyerekeknek külön játszósobát alakítottunk ki, és amíg ők játszanak, vagy a munkatársaink által szervezett kézműves és egyéb, a készségeiket fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt, addig szüleik egy kávé mellett beszélgethetnek munkatársainkkal.

Az óvodai és iskolai foglalkozások mellett a lakosság igényeire és problémáira fókuszálva kilenc településen tartottunk egészséges életmódra történő nevelés, gyermeknevelési-, mentálhigiénés tanácsadást, valamint hulladékhasznosítási-higiénés előadást, a helyi családsegítővel és védőnővel közösen. Ezek elsősorban a szegregátumokban jelentenek súlyos problémát, hiszen a rágcslók elszaporodása fertőző betegségeket, illetve járványok kialakulását okozhatja. Petneházán több család mentorálását végezzük, álláskeresőket, önéletrajzírást segítettük őket, illetve egy kisbusz révén hozzásegítettük őket a szükséges egészségügyi ellátáshoz.

A Jelenlét pontok a barkács szakkörök helyszínei is, noha tervezzük, hogy hasonló tevékenységet időről időre a többi településen is szervezünk. Téma lehet például nyílászárók karbantartása, üvegezés, gittelés, fa és fém tárgyak korrózióvédelme, festése, megmunkálása, eresztel megjavítása, vagy éppen a tető, és a cserepek kisebb javítása. A szakkör kiterjed a kiskert gondozására, a környezet tisztán tartására, vagy a gyerekek számára játékok készítésére is.

A tervünk az, hogy a Jelenlét pontokon lévő szolgáltatások valamelyikével legalább hetente egyszer megjelenjünk Ramocsaházán, Besenyődön, és Ófehértó-Ligettanyán.

Főzőklubjaink is vannak, amelyek elsődleges célja az egészséges étkezés megismertetése, valamint a segítség olyan tápláló és egészséges ételek elkészítéséhez, amelyeket a helyi családok, a klub résztvevői is meg tudnak fizetni. Ezeken az alkalmakon számos praktikus háztartási ismeret is elhangzik.

Mindkét program esetében fontos azt kiemelni, hogy a foglalkozások fókusza nem az, hogy egy jól szituált középosztálybeli háztartás vezetéséhez segítsük

az itt élőket,
hanem az, hogy
az ő helyze-
tüket, környeze-
tüket, jövedel-
müket figyelem-
be véve mit
lehet jobban,
hatékonyabban,
ügyesebben
csinálni.

Már gyakorlatilag a kezdetektől törekszünk a járás szolgáltatóival való közös munkára. Ennek kapcsán több esetben osztottunk már adományokat, így például a helyi védőnők segítségével, a meglévő adományainkból sikerült az újszülöttek fogadására alkalmas eszközöket juttatni a rászoruló családok részére. A Ramocsaházán, Ófehértón és Baktalórántházán működő Községi házakkal, iskolákkal és az ott lévő dolgozókkal is több közös programot, kézműves foglalkozást, játszóházat valósítottunk meg. 2018-ban Besenyődön „Csibehívogató” rendezvényen vettünk részt, melynek keretében kézműves foglalkozást tartottunk és ugrálóvárat biztosítottunk a gyerekeknek. A járás 10 további településén voltunk jelen óvodákban, valamint általános iskolákban is tartottunk kézműves foglalkozásokat illetve ugrálóvárat vittünk. Baktalórántházán és Nyírbáton az általános iskolában három munkatársunk tartott augusztus végén pótvizsgára való felkészítést angol, magyar és matematika tantárgyakból. Ramocsaházán, 2018 októberében, a Nyárády Mihály Általános Iskola felső tagozatának drogprevenciós és pályaorientációs napot szerveztünk.

A projekt fontos célkitűzése a helyi szolgáltató rendszer és közösség kialakítása és megerősítése pont azért, hogy inkább a helyben működő szolgáltatók, szakemberek tudják kezelni a felmerült nehézségeket, ne pedig projekt jelleggel a területen (még ha akár 10 évig is tartózkodó) dolgozó civil, vagy egyházi szervezet. Ugyanez igaz a helyi közösségekre is. A működő és tagjait védő, segítő közösségekre éppen megtartó, támogató szerepük miatt van szükség.

„A Jelenlét pontban mozgalmas élet folyik. Egészen este hatig együtt volt a csapat, az utolsó vendég távozásáig.”

"Türelmes, szakmailag megalapozott építkezést láttam, amely révén fokozatosan meg lehet szerezni a helyi érintettek figyelmét, szimpátiáját, érdeklődését. A munkatársak személyes elkötelezettsége és hitelessége biztosítja a projekt sikerességét."

„Döbbenetes! Olyan autonóm, de mégis jó mederben lévő segítségnyújtást láttam, amit, ha nem ismerném a csapatot, azt mondanám, abnormális.”

„Rohodon és Ramocsaházán is nagyon jó ötletnek vélem, hogy a közösségi ház mindazokat az infrastrukturális lehetőségeket nyújtja, amelyek a hétköznapi ember számára egyébként megszokottak. Így ezek központilag válnak elérhetővé, másrészt ezzel a közösségi ház is vonzóvá és látogatottá válik. Ugyanígy a barkácsklub, a főzőiskola és a játszóház is jól célozza meg a családok minden rétegét: férfiakat, nőket, gyermekeket.”

„Ez a látogatás az Istenbe vetett reménységem próbája: van-e hitem arra, hogy a “végtelen lehetőség” ténylegesen és máshol is működő segítség legyen.”

EBBEN A HÁZBAN
IGAZIAK
NÉHA VAGYUNK
HÍBÁZUNK
ELNÉZÉST KÉRÜNK
TÜRELMESEK
NAGYOKAT VAGYUNK
H NEVETÜNK
A SZERETÜNK
N
GOSKODUNK

Szöveg:
a program
munkatársai

Képek:
Szirtes-Tankó
Tünde

Impresszum
Kiadja:
Baptista Egyházi
Szociális Módszertani
Központ
Felelős kiadó:
Serafin József
Szerkesztő:
Szirtes-Tankó Tünde
Szerkesztőség címe:
1068 Budapest,
Benczúr u. 31.
E-mail: szirtes-
tanko.tunde@baptist.hu